

POWNED

Bij brief van 4 februari 2021 heeft de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media het Commissariaat voor de Media gevraagd op grond van artikel 2.31, eerste lid van de Mediawet een advies uit te brengen over de aanvragen voor een erkenning of een voorlopige erkenning voor de verzorging van media-aanbod voor de landelijke publieke mediadienst die voor 1 februari 2021 bij het Commissariaat zijn ingediend. PowNed heeft op 28 januari 2021 een aanvraag voor een erkenning ingediend bij het Commissariaat.

De minister heeft het Commissariaat gevraagd in het advies specifieke aandacht te besteden aan de volgende punten: de ledeneis, het zijn van een omroepvereniging, de stromingseis, de vertegenwoordiging van de identiteit in het programmabeleid, de naleving van de Mediawet, de governance en de toegevoegde waarde van aanvragers van een (voorlopige) erkenning.

Leeswijzer

Allereerst geven wij het advies weer. Vervolgens gaan we in op de onderdelen uit de adviesaanvraag van de minister. Tot slot gaat het Commissariaat in op een aantal punten waaraan hij vanuit zijn missie en voor het kunnen uitoefenen van goed toezicht veel belang hecht.

Advies

Het Commissariaat stelt vast dat PowNed aan de formele vereisten van de Mediawet 2008 voldoet om voor een erkenning in aanmerking te komen. Ook voor het overige ziet het Commissariaat geen beletselen voor erkenningsverlening. Gelet daarop adviseren wij om PowNed de gevraagde erkenning voor de concessieperiode 2022-2026 te verlenen.

Ledendrempel

PowNed heeft het wettelijk minimum vereiste aantal leden behaald om als een zelfstandige omroepvereniging in aanmerking te komen voor een erkenning.

Het zijn van een omroepvereniging

Rechtspersoon

Uit de akte van oprichting van 7 januari 2009, bijgevoegd bij de erkenningsaanvraag, blijkt dat PowNed een vereniging is.

Uitvoering publieke mediaopdracht als doelstelling

De wettelijk voorgeschreven statutaire (hoofd)doelstelling van artikel 2.24, eerste lid sub b van de Mediawet 2008 luidt het ter uitvoering van de publieke mediaopdracht op landelijk niveau media-aanbod verzorgen en alle activiteiten verrichten die nodig zijn om daarmee een publieke taak van algemeen nut te vervullen.

In de akte van statutenwijziging van 8 juni 2010 heeft PowNed een zodanige eigen invulling gegeven aan deze wettelijk voorgeschreven statutaire (hoofd)doelstelling dat niet eenduidig is vast te stellen of deze voldoet aan de wet.

Het Commissariaat ziet, na mondelinge toelichting van PowNed, geen reden om vanwege dit punt negatief advies uit te brengen, maar heeft PowNed meegegeven vóór het ingaan van de volgende concessieperiode de wettelijk bepaalde statutaire hoofddoelstelling duidelijker in de statuten op te nemen, hetgeen PowNed toegezegd heeft te zullen doen.

Stromingseis

De stroming die PowNed vertegenwoordigt, staat in de statuten als volgt beschreven:

'PowNed is een innovatieve onafhankelijke omroepvereniging voor eigenwijze mensen, die geen discussie uit de wet gaan, die vragen stellen, ook als dit niet uitkomt, en die niet alles geloven wat hen wordt verteld. Mensen met een eigen mening die zij ook willen kunnen uitdragen. PowNed biedt deze reaguurders hiervoor een platform.'

In het beleidsplan merkt PowNed op dat het lastig is de doelgroep van PowNed in een hoek te plaatsen die valt onder een maatschappelijke, culturele, godsdienstige of geestelijke stroming zoals de Mediawet vereist. De doelgroep van PowNed kenmerkt zich vooral door mediagedrag. PowNed richt zich op de netwerkgeneraties die geboren zijn tussen 1980 en 2015, de zogenoemde millennials en generatie Z. Binnen deze groep richt PowNed zich op jonge hoogopgeleiden die het internet veel gebruiken voor nieuws.

PowNed omschrijft zichzelf als liberaal-kritisch met als missie de liberale, maatschappijkritische netwerkgeneraties op journalistieke wijze te bedienen en te binden aan het publieke mediabestel.

In het erkenningsadvies van 2014 heeft het Commissariaat vastgesteld dat het bevolkingsdeel dat PoWNed vertegenwoordigt, een stroming is in de zin van de Mediawet 2008. Nu de omroepvereniging datzelfde deel van de bevolking wil representeren en PowNed aan de ledeneis heeft voldaan, komt het Commissariaat tot de conclusie dat PowNed voldoet aan de eis die is gesteld in artikel 2.24, eerste lid onder c van de Mediawet 2008 en daarmee bijdraagt aan de pluriformiteit van de publieke omroep.

Identiteit vertegenwoordigd in programmabeleid

In het beleidsplan vermeldt PowNed dat het voor de periode 2022-2026 wil voortbouwen op zijn successen en wil blijven innoveren op inhoud, vorm en kanalen. Naar eigen zeggen zit innovatie in het dna van PowNed en is zij geïntegreerd in al haar activiteiten. PowNed formuleert in het beleidsplan voor 2022-2026 meerdere inhoudelijke speerpunten waarvan het vrije woord voor PowNed het meest cruciaal is. Als publieke omroep ziet PowNed het als haar heilige maatschappelijke taak om het vrije woord met hand en tand te verdedigen en daarmee het fundament onder onze democratie te beschermen.

PowNed gelooft dat alles gezegd moet kunnen worden en dat geen enkele mening zonder kritiek of uitdaging mag blijven. Naar eigen zeggen van de omroep ziet de doelgroep dit ook zo. Naar de opvatting van de omroep ligt de waarheid in het de discussie. PowNed zegt als luis in de pels van machthebbers te fungeren door als niet-politiek gekleurde omroep alles en iedereen met macht en invloed op de hak te nemen via ongepolijste verslaggeving. PowNed ziet zichzelf als onderdeel van een internationale beweging die op digitale media nieuwe vormen van journalistiek ontwikkelt. In de nieuwe concessieperiode wil PowNed met deze innovatieve nieuwe vormen doorgaan die in het beleidsplan wordt omschreven als ruwe, ongepolijste verhalen die laveren tussen dwarsdenken en nuance zoeken, die worden gebracht met een grote dosis humor en uitnodigen tot discussie.

PowNed maakt media-aanbod vanuit de volgende acht uitgangspunten:

1. 'Wij zijn de doelgroep': een groot deel van de makers van het media-aanbod van PowNed komt uit de doelgroep zelf, vorm en stijl en toonzetting moeten bij de doelgroep passen.
2. 'Wij bedrijven kritische journalistiek': media-aanbod wordt vanuit een journalistieke invalshoek gemaakt, dat kan in verschillende genres tot uiting komen. Humor en zelfspot zijn hierbij cruciale stijlelementen.
3. 'Wij zijn geprofileerd en herkenbaar': heel belangrijk voor netwerkgeneraties, de roze microfoon en merknaam worden breed herkend.
4. 'Wij kiezen een originele en boeiende invalshoek'.

5. 'Wij zijn niet bang om aan de rand van de afgrond te lopen': agenda settend zijn in plaats van agenda volgend.
6. 'Wij laten ons niet beïnvloeden': Powned gaat geen samenwerkingen aan met belangenverenigingen, is niet gelieerd aan politieke partijen en verbindt zich niet met maatschappelijke organisaties. PowNed stelt dat het haar missie alleen waar kan maken door volledig onafhankelijk te zijn van agenda's van derden.
7. 'Wij zijn innovatief': netwerkgeneraties omarmen nieuwe platformen, mediavormen en discussies snel. PowNed is naar eigen zeggen daarom continu bezig met innovatie van haar media-aanbod om aan te kunnen blijven sluiten bij de behoeftes en het mediagedrag van zijn doelgroepen.
8. 'Wij leveren kwaliteit': PowNed stelt dat haar media-aanbod aan hoge kwaliteitseisen voldoet.

PowNed wil zich in de periode 2022-2026 binnen de tien inhoudelijke hoofdgenres richten op: (1) nieuws en actualiteiten, (2) opinie, (3) human interest, (4) amusement, (5) drama en (6) muziek. Daarnaast wil PowNed zich in de nieuwe concessieperiode sterk inzetten op de toonaangevende vorm documentaire. Hierbij gaat PowNed voortbouwen op documentaires en docu-series die de afgelopen jaren door de omroep zijn geproduceerd.

Voor het inhoudelijke beleid van het media-aanbod heeft de omroep een aantal inhoudelijke speerpunten geformuleerd waar zij de komende jaren, naast het nieuws en actuele of maatschappelijk relevante thema's, een vergrootglas op wil leggen. De speerpunten geven richting voor de inhoudelijke keuzes van PowNed. Het betreft de volgende speerpunten:

1. 'Het vrije woord onder druk': PowNed wil (bedreigde) stemmen laten horen die je in het nieuws niet tegenkomt.
2. 'De samenleving die je niet ziet': PowNed richt zich naar eigen zeggen, in lijn met de internetcultuur, op echte, ruwe verhalen van echte mensen en wil werelden laten zien waar veel mensen normaal nauwelijks mee in aanraking komen.
3. 'De achterkant van het milieu': PowNed gaat de milieumaatregelen kritisch volgen en aandacht besteden aan de gevolgen ervan voor gewone mensen.
4. 'Veiligheid': dit is voor PowNed een belangrijk speerpunt.
5. 'Integratie van beide kanten': PowNed zegt dat nieuwkomers die moeite hebben met een aantal democratische kernwaarden zoals gelijke behandeling van man en vrouw, acceptatie van homoseksualiteit en vrijheid van meningsuiting kunnen rekenen op de aandacht van PowNed. Tegelijkertijd wil de omroep ook naar de andere kant van het verhaal kijken: acceptatie van nieuwkomers die de democratische kernwaarden omarmen.
6. 'De invloed van Europa': PowNed wil ook in Brussel de macht controleren en politici aldaar kritisch bevragen over wat hun beleid betekent voor gewone Nederlanders.
7. 'Wie controleert de macht lokaal en regionaal?': PowNed wil zich in 2022-2026 sterk richten op het controleren van de macht binnen gemeenten en provincies in heel Nederland.
8. 'Wat gaat technologie ons brengen?': De toekomst van technologie wordt voor PowNed een belangrijk speerpunt. In het beleidsplan zijn de speerpunten verder uitgewerkt in verschillende genres en programma's.

Naar het oordeel van het Commissariaat weerspiegelt het voorgenomen programmabeleid de identiteit van PowNed en levert het een bijdrage aan het uitvoeren van de publieke mediaopdracht.

Democratische invloed leden op het programmabeleid

PowNed heeft volgens de statuten een ledenraad waarin alle leden van de vereniging zijn vertegenwoordigd. De ledenraad bestaat uit twintig leden die gekozen worden vanuit en door de leden. De ledenraad is het hoogste orgaan binnen de vereniging. De ledenraad heeft tenminste één reguliere jaarlijkse vergadering. Hoewel aan de ledenraad statutair of reglementair geen bevoegdheden toekomen die in directe zin betrekking hebben op het (programma)beleid van de vereniging blijkt dit in de praktijk wel het geval te zijn. PowNed heeft mondeling toegelicht dat de

ledenraad zelf agendapunten kan agenderen en daarvan is (structureel en zonder uitzondering) al tien jaar lang het agendapunt 'programmering' een onderdeel.

Het Commissariaat is van oordeel dat de leden van PowNed in de praktijk op democratisch aanvaardbare wijze directe invloed kunnen uitoefenen op het (programma)beleid. PowNed heeft aangegeven de statuten in overeenstemming te brengen met de praktijk voor het vastleggen van reguliere ledenvergaderingen en bevoegdheden van de ledenraad ten aanzien van de invloed op het programmabeleid.

Het Commissariaat is van oordeel dat de leden van PowNed op democratisch aanvaardbare wijze directe invloed kunnen uitoefenen op het (programma)beleid

Contributie

PowNed voldoet aan het contributievereiste van artikel 2.24, eerste lid onder e van de Mediawet 2008.

Naleving Mediawet

PowNed geeft aan dat zij onafhankelijkheid hoog in het vaandel heeft staan. In deze periode zijn door ons geen overtredingen bij PowNed geconstateerd.

Het Commissariaat heeft het, mede op basis van het beleidsplan en het handelen in het verleden, geen aanwijzingen dat PowNed zich niet zal houden aan de Mediawet en de richtlijnen van het Commissariaat.

Governance

PowNed kent drie organen: het bestuur, de raad van toezicht en de ledenraad. Uit de beschrijving van de bestuurlijke organisatie, de statuten en reglementen blijkt een heldere organisatiestructuur. In de stukken zijn de taken en bevoegdheden van de verschillende organen duidelijk vastgelegd en hieruit blijkt geen vermenging van taken tussen bestuur en toezicht. Evenmin is er sprake van dubbelfuncties in uitvoerende en toezichthoudende organen en zijn er geen benoemingsstructuren die de verhoudingen tussen deze organen kunnen vertroebelen.

We hebben geen zaken geconstateerd waaruit blijkt dat er geen sprake is van deugdelijk, onafhankelijk en deskundig toezicht. Uit de statuten en reglementen blijkt verder dat het bestuur en de leden van de raad van toezicht worden openbaar worden geworven op basis van een vooraf vastgesteld profiel.

We vonden het wel opvallend dat de leden van de raad van toezicht benoemd, geschorst en ontslagen worden door de raad van toezicht zelf. Tijdens de mondelinge toelichting heeft PowNed desgevraagd aangegeven dit in de statuten aan te passen en de ledenraad deze bevoegdheid te geven.

Journalistieke kwaliteitsstandaarden

PowNed heeft een mediacode (met daarin verwerkt het redactiestatuut) geformuleerd op basis van artikel 2.88 Mediawet. Het redactiestatuut staat in directe relatie tot de uitgangspunten van de omroepvereniging zoals verwoord in haar statuten. Tevens wordt benoemd dat het redactiestatuut rekening houdt met de Governancecode Publieke Omroep 2018. De mediacode is online te raadplegen.

In de bepaling over redactionele onafhankelijkheid wordt genoemd dat de hoofdredacteur zonder inmenging van buitenaf in redactionele zaken te werk gaat. Daarnaast worden programmamakers geacht geen afspraken te maken en onderhandelingen te voeren over bijdragen van cofinanciers teneinde te voorkomen dat van buitenaf ongewenste inhoudelijke invloed zou kunnen worden uitgeoefend op de inhoud van programma's. Cofinanciers wordt geen enkele redactionele zeggenschap over de programma's toegestaan.

Hoewel nieuws en actualiteit een belangrijk deel van de programmering van PowNed vormt, komen waarborgen dat journalistieke normen en kernwaarden worden gehanteerd, slechts summier terug in het redactiestatuut. Het Commissariaat heeft PowNed hierop gewezen en de omroep meegegeven voor het ingaan van de volgende concessieperiode deze waarborgen meer expliciet in het redactiestatuut op te nemen. PowNed heeft toegezegd heeft te zullen doen.

Het Commissariaat stelt vast dat PowNed over een redactiestatuut beschikt als bedoeld in artikel 2.88, derde lid, van de Mediawet 2008.

Administratieve Organisatie / Interne Beheersing en financiële reserve

Uit de aanvraag van PowNed blijkt dat de bedrijfsprocessen zeer summier zijn beschreven. Op hoofdlijnen is duidelijk hoe de beheersprocessen en de financiële en administratieve zijn geregeld binnen de organisatie en dat de omroep zich houdt aan de geldende wet- en regelgeving. Bij mondelinge toelichting heeft PowNed aangegeven dit verder uit te zullen werken binnen de nog te vormen samenwerkingsomroep. Wij hebben PowNed erop gewezen dat dit proces, waarin de beheersprocessen en de financiële en administratieve organisatie in definitieve vorm zijn uitgewerkt, uiterlijk op 31 december 2021 moet zijn afgerond.

Naar het oordeel van het Commissariaat blijkt uit de beschikbare cijfers dat de financiële positie van PowNed stabiel is. De omvang van het eigen vermogen ultimo 2019 was niet heel ruim, deze zal door actieve ledenwerving in 2020 verder zijn gedaald. Het Commissariaat heeft PowNed hierop aangesproken, de omroep is zich bewust van de beperkte omvang en stuurt hier actief op. PowNed heeft aangegeven dat het de verwachting is dat het eigen vermogen ultimo 2021 positief zal zijn.

Bereidheid tot samenwerking

PowNed zegt zijn beleid te hebben afgestemd op de programmeringssystematiek van de NPO. In de nieuwe concessiebeleidsperiode wil PowNed volledig samenwerken met de NPO en andere omroepen om de beleidsplannen en uitvoering van de voor PowNed relevante hoofdgenres mede vorm te geven. PowNed zegt de afspraken en bindende regelingen zoals die gelden binnen de NPO altijd te zijn nagekomen.

In het beleidsplan gaat de omroep verder uitgebreid in op zijn visie op samenwerking met de NPO en de omroepen in het digitale domein. Zij wil ervoor zorgen dat het publieke bestel veel sterker wordt en daarmee ook onafhankelijker van veelal Amerikaanse platformen. De omroep ziet daarbij voor zichzelf een voortrekkersrol.

PowNed heeft als aspirant omroep de afgelopen tien jaar haar media-aanbod laten verzorgen door de NTR. Voor de komende concessieperiode is PowNed wettelijk gehouden een samenwerkingsomroep te vormen met een van de bestaande omroepen. PowNed had hiertoe bij de erkenningsaanvraag een getekende intentieverklaring moeten voegen maar heeft dat niet gedaan omdat de gesprekken daarover nog lopen. Bij mondelinge toelichting heeft PowNed het Commissariaat te kennen geven nog steeds in gesprek te zijn met andere omroepen. Welke omroepen dat precies zijn, kon PowNed niet duidelijk aangeven. Het Commissariaat heeft richting PowNed hierover zijn zorg uitgesproken. Het vormen van een samenwerkingsomroep is geen sinecure. Als het eventueel tot een

aanwijzigingsprocedure komt, vraagt het Commissariaat zich af of het werkbaar en wenselijk is omroepen – die niet vrijwillig tot elkaar zijn gekomen – te dwingen een samenwerkingsomroep te vormen en gezamenlijk op één erkenning binnen het publieke bestel te opereren.

PowNed toont naar het oordeel van het Commissariaat de benodigde bereidheid om samen te werken met andere omroeporganisaties binnen het landelijke publieke bestel en is loyaal aan de doelstellingen van de publieke omroep als geheel.

Toegevoegde waarde

Ten aanzien van het waarmaken van haar toegevoegde waarde, verwijst en citeert PowNed naar de bevindingen van de visitatiecommissie van de NPO uit 2019. In het beleidsplan motiveert de omroep haar toegevoegde waarde aan de pluriformiteit van het bestel door naar deze bevindingen te verwijzen en hieruit te citeren. Verder motiveert PowNed haar bewezen toegevoegde waarde in het beleidsplan op meerdere onderdelen van het programmabeleid waarbij de omroep wijst op haar journalistieke dna ,dat zich kenmerkt door een toonzetting die provocerend, dwars, humoristisch, intelligent en ongecensureerd is. Dit perspectief maakt PowNed naar eigen zeggen uniek in het publieke bestel.

Naar het oordeel van het Commissariaat heeft PowNed haar toegevoegde waarde aan de pluriformiteit van het publieke bestel voldoende gemotiveerd en mede door het behalen van het minimum vereiste aantal leden waargemaakt.